

כר ממשלה מתמוטטת

עושה זאת: היא

מנסה לשבור את

הראי שה אמצעייהתיקשורת

זה קורה לכל ממשלה שוקעת. יתכן שזהו הסימפטום הבולט ביותר לאובדן הביטחון-העצמי של ה-מישטר.

שבורים את הראי. התמוטטות לוי אשכול.

זה קרה ב-1965. ממשלתו של לוי אשכול איבדה תוך שנתיים את האשראי העצום שנתן לה הציבור, שמאס בשילטון-היחיד של כך גוריון.

בסוף שנות שילטונו של כך גוריון, התגבשה בחדרי-חדרים מוזימה תחיקתית. היא לבשה את השם הפופולרי "חוק לשון-הרע", ונועדה לסתום אחת ולתמיד את הפה לעיתונות, ובראשה "השבו" עין המסויים, שהתקפותיה הרגיוז את כך-גוריון ואנשי-הצרו במידה גוברת והולכת.

בך-גוריון לא הספיק לחוקק את החוק. הוא עבר בירושה ללוי אש-כול. במשך זמן-מה היה מונח ב"מקרה, עד שגם אשכול הסתכל בראי וראה כי משתקפת בו כבואה לא-נחמדה.

ב-1965, ערב המשבר הכלכלי הגדול שנקרא "מיתון", נחקק ה"חוק, גרם לנועזו ציבורי. אחרי הבחירות תיקנה הכנסת את החוק,

הפגנת "שלום עכשיו" מול מישרר ראשי-הממשלה בירושלים

מה כוחה של ארץ-ישראל היפה?

מקראתי רוכב שוב

אנשי "שלום עכשיו"

הפגינו למען הפלת

ממשלת בגין

זה האשים אותם ביצירת

"אווירה של פוטש"

"אולי תבוא גיין פונדה אלינו?" שאל מרצה צעיר את הקיבוצניק שעמד לידו.

התיקווה שלוחמת-השלום בתקר פת מילחמת ויאט-נאם תבוא להפ-גנת שלום עכשיו בתל-אביב הת-בדתה. גיין באה לארץ כאורחת מישרר-החוק של מנחם בגין, התי-נהגה ככלל תיירת מכובדת אחרת המוסעת בלימוזינה ממשלתית מ-מקום למקום. סריכה לדבר על פוליטיקה, ביקשה שישאלו אותה רק שאלות הנוגעות לסרטיה.

הרעבות שהצטופפו ברחבת-המוסיאון הגדולה בתל-אביב הבינו כי יוכלו לסמוך רק על עצמם. מפ-גיני שלום עכשיו, שבאו כדי לק-רוא להפלת הממשלה, ידעו כי הישועה צריכה לבוא מתוך ישראל. גם להם לא היתה התשובה לי-שאלה הגדולה: איך עושים זאת? הם ייצגו בהשקפותיהם, בהתבט-אותם, בהתנהגותם ואף במראם ה-חיצוני את "ארץ-ישראל היפה". מה כוחה של זו?

מוסיקה לאוזניים. מנחם בגין העמיד פנים כאילו כל זה אינו איכפת לו.

הוא הלך מטכס לסטס. ביום השבועי שלו במישרר-הביטחון התבשם בהרגשה שהוא עתה ה-איש האהראי במישרין לצה"ל, ו-סוף-סוף ירד את הויד כך-גוריון לאורך כל הדרך. את זמנו שם בילה בעיסוק החביב עליו - העיר-סוק בסמלים. הוא הציע לשנות את שמות הדרגות בצה"ל, להעניק לרמטכ"ל את התואר "מצביא צבא-ישראלי".

לאחר מכן הלך למטה המישטר, התבקם גרם שם בהרגשה ילה כתי. בתמוס פריח או בנובנוירה של ה-שה לו המישטרה שי אחר: הודעה כי ההתנקשויות בחיי ראשי-העיר-ציות בגדה וברצועה בוצעה באמ-צעות חומר-נפץ "המשמש את ה-מהבלים". היתה זאת מוסיקה ב-אוזניו של בגין - אף כי עבר חודש מאז ההתנקשויות הודוניות, והחקירה "הגדולה ביותר בתול-דות המדינה" נשארה "במבוי-סתום".

אך ככל שביקש לשכוח את ה-מציאות, או להתעלם ממנה, לא יכול היה בגין לאטום את אוזניו. בישיבת הממשלה, שבה לא הצליח

לקצץ את תקציב-הממשלה כפי שנדרש (ראה להלן), הזהיר את עמיתיו מפני "אווירה של פוטש" פלסטינית בליבה של ארץ-יש-ראל.

השיטה החדשה, היה זה ה-צליל הראשון של מנגינה חדשה - מנגינה הולדתית היטב בארצות-הברית, וזהי מנגינתו של הסנאטור ג'וזף מקקארתי.

הטענה כי האופוזיציה היא "סר-כנת האויב" ופועלת למען אובדנה של המדינה היא המפלט האחרון של כל מישטר לאומני שוקע. בכנס לזכר ישראל ישעיהו, יו"ר הכנסת לשעבר, התקומם אבא אבן בגד השיטה של הדבקות התווית של "משפת-פסולה עם האויב" ל-חברי-כנסת, "בעלי דיעה עצמאית ומקורית".

באותה שעה עצמה הדביק בגין תווית זו למיפלגת-העבודה ול-תנועת שלום עכשיו.

ברור שזו לא היתה פליטת-פה. זוהי השיטה החדשה, שבה מתכוונן בגין להילחם על השילטון.

הממשלה

לקפוז - אבל לאן

הורביץ רואה את

הכתובת על הקיר.

אבל הוא מהסס

שני שיקולים הינחו השבוע את מיסחקיו המוררים של ייגאל הור-ביץ. האחד נובע מהכרתו שנכשל בתפקידו. השני קשור במשה דיין. אי-הצלחתו של הורביץ לקצץ באופן משמעותי את תקציב-הבי-טחון (ראה הנדון) היא רק חלק מכישלון גדול הרבה יותר. הורביץ לא הצליח להביא תוכנית רצינית חדשה להבראת המשק. הוא נאחו באמצעי האחד והיחיד שהיה בתחום השגתו והבנתו: קיצוץ תקציב ה-ממשלה, וגם בתחום זה לא הצליח להשיג אלא הישגים קלושים.

הציבור אינו מביט בכלכלה, אך הוא יודע לקרוא מסיפרים. החדשי של מדד-יוקר-המחיה הפך מדהים בילעדי להצלחת השר. אהוי שהאינפלציה חזרה לקצב הדוהר של שיא ימי שימחה אר-ליד. יודע הורביץ לקרוא את ה-כתובת על הקיר.

אם לא יסתלק במהרה, על סמך תירוצ פופולרי, צפוי לו אותו ה-גורל שהפיל - בעזרת הורביץ עצמו - את ארליך.

רשימת דיין, ההגיון מכתוב על כן להורביץ לקפוז מן האוניה. השאלה היא: לאן?

לנגד עיניו של הורביץ עומד

חלום מתוק, המקפל בתוכו את כל מאווייו: להקים רשימה חדשה ב-בחירות, בהנהגת משה דיין.

לכאורה, זוהי תוכנית אידיאלית. הורביץ מסר לדיין בלב ובנפש. דיין אינו רוק בן-דודו, אלא גם דמות אבהית בעיני הורביץ, שאין לו היומרה להיות בעצמו מס' 1. הורביץ זקוק למנהיג, ודיין הוא האיש.

דיין פנוי. אין לו מיפלגה. אם הוא רוצה להמשיך ולכהן בכנסת הבאה, יהיה עליו לבחור במיפלגה כלשהי. הורביץ מוכן להקים לו מיפלגה כזאת.

החלום יכול להתרחב. אם יצטרף דיין, מדוע לא וייצמן? רשימה של דיין-הורביץ יכולה לקבל שלו-שה עד חמישה מנדאטים. אם יצ-טרף אליה גם וייצמן, יעלו סיכויה וייגעו עד 10 מנדאטים.

מיפלגה כזאת יכולה לדחוק את רגלי המפד"ל, לספק למערך את השותף הרצוי לקואליציה הבאה. מליון שהורביץ הוא איש תנועת-העבודה, ודיעותיו הכלכליות הוות עם התיאוריות של כלכלני מיפלגת-העבודה, נראית התמונה שלמה וסבירה.

גם שיטת-הביצוע סבירה: הור-ביץ יפיל את הממשלה, יקים את הרשימה. הבחירות תיערכנה ב-קרוב, ואחריו תקום קואליציה של המערך-הורביץ, והכל יבוא על מקומו בשלום.

לא מענייניו. אלא שכמו תוכי-גיות אידיאליות רבות, יש גם כזו עוקץ קטן.

העוקץ: משה דיין אינו מעוניין.

אמנם, התנהגותו של דיין נר-אית מוזרה בעיני רבים. הוא מק-פיד לבוא לכנסת, אף שאין לו מה לעשות שם. הוא נוטל מדי פעם את רשות-הדיבור, גם כשאין לו מה לומר. גדמה כאילו אין הוא משלים עם הפרישה מחיי ה-פוליטיקה.

אלא שדיין אינו אוהב מיפלגות קטנות. כל חייו היה במיפלגה גדור. לה. הפעם היחידה שבה הפנה כולל זה השאירה בנפשו טראומה עמוקה.

ב-1965 נאלץ דיין, כימעט בעל כרחו, להצטרף לרפ"י, שהוקמה על-ידי דויד כך-גוריון. הוקן ממש הכריח אותו. למרות הכוכבים ש-עמדו בראש הרשימה, היא זכתה ב-10 מנדאטים בלבד. במשך שנה וחצי, עד שנאלץ על-ידי מילחמת ששת-הימים, ישב דיין באופוזיציה, מתוסכל והסרישע. וקילל את היום שבו נטש את מפא"י.

אין לו כל חשק לחזור על תרי-גיל זה, לעמוד בראש מיפלגה קטנה של ארבעה-חמישה ח"כים. שאיפותיו ותיקותיו של ייגאל הורביץ אינן מעניינות אותו. תשרי בתו היא. לפי שעה: לא מעוניין.

ארליך מס' 2. מצב זה, יותר מאשר הפסיכודראמה בישיבות ה-ממשלה, קובעים את צעדיו של הורביץ.

הוא מתפטר-לא-מתפטר-מתפטר. אין זה מישחק, הוא מתלבט באמת.

חברו, זלמן שובל, העומד גם הוא לפני סיום הקאריירה הפולי-טית שלו אם לא ימצא במהרה טרמפ על עגלה אחרת, דוחף את הורביץ להתפטר אחרי שימצא אתמלה פופולרית לכך. גם הוא שאף למיפלגה חדשה, שתבטיח לו לפחות את מקומו בכנסת.

אולם הורביץ, בלי דיין, אינו נכס אלקטורלי. בייחוד לא אם יתרשם הציבור כי נכשל סופית, וכי הוא ארליך מס' 2.

מנחם בגין, שיש לו חושיריח מצויין בעניינים כאלה, הבין כי הורביץ אינו יכול לפי שעה להת-פטר. על כן מצא את התשובה ה-מתבקשת-מאליה לבעיית הקיצו-צים. הוא הטיל את העניין על ועדה.

השר הורביץ וח"כ שובל הלומות עם עוקץ

הוציאה מתוכו את חומרותיו הקי-צוניות ביותר. רביץ, זה קרה שוב ב-1976. ממשלתו של יצחק רביץ היתה בצרות. שערוריות-השחיתות הגדולות ושאר הגילויים העיתונאיים יצרו בחוגי הממשלה אווירה של כישלון ואי-אונים. אז התגבשה ההצעה לחוקק חוק חדש לסתימת פה העיתונות, אחת ולתמיד. הפעם לבשה המוזימה ה-תחיקתית איצטלה של "חוק הגנת הפרטיות".

ההצעה היתה של מנחם בגין, מעולם לא היתה מיפלגה בישראל אפופה אווירה של אבדון כמו מפ"גתו של שמואל תמיר - התנועה הדמוקרטית - הזוכה בסיקרי דעת קהל ובבחירות באגודות מיקצור עיות בפחות מאחוז של הקולות. העיתונות, הרדיו והטלוויזיה אינם מרחמים על בגין ותמיר. כאשר השניים מסתכלים בראי, כבואתם אינה מוצאת חן בעיניהם. הם החליטו לשבור את הראי.